Dosarul nr. 2-2346/2026

H O T Ă R Â R E

În numele Legii

28 octombrie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul Alexandru Ceban

Grefier Dorina Griniuc

examinând în ședință publică, în lipsa participanților la proces, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Negru Mihail, reprezentat de avocatul *****, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

1. La 18 februarie 2026, potrivit ștampilei de intrare aplicate pe cerere, la Judecătoria Chișinău a fost primită cererea de chemare în judecată depusă de avocatul ***** în interesele lui Negru Mihail împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată. Cererea fusese expediată prin poștă la 13 februarie 2026 și a fost repartizată judecătorului la 23 februarie 2026. Prin încheierea din 2 martie 2026, aceasta a fost primită spre examinare în procedură contencioasă.

2. Inițial, reclamantul a solicitat încasarea, din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 375.400 lei pentru prejudiciul moral cauzat prin detenția în Penitenciarul nr. 17–Rezina, în perioada 21 iunie 2001–1 octombrie 2011, timp de 3.754 de zile, în condiții contrare art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și compensarea taxei de stat de 250 lei.

3. În susținerea cererii, reclamantul a invocat încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 19 iulie 2022, pronunțată în dosarul nr. 21ji-189/2021, prin care a fost constatată deținerea sa în condiții contrare art. 3 din Convenție pentru perioada și durata menționate. Prin aceeași încheiere i-au fost recunoscute 374 de zile drept termen executat efectiv din pedeapsa detențiunii pe viață și i-a fost acordată suma de 200 lei pentru patru zile rămase. Încheierea a fost menținută prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2023, dosarul nr. 21r-1179/22.

4. Reclamantul a susținut că încălcarea constatată judecătorește presupune existența unui prejudiciu moral, dar recunoașterea unui număr de zile ca executate dintr-o pedeapsă pe viață nu îi asigură, prin ea însăși, o reparație practică și suficientă. În opinia sa, reducerea nu determină o dată certă a eliberării și nu înlătură suferințele provocate de condițiile materiale necorespunzătoare pe parcursul unei perioade de peste zece ani.

5. În drept, acesta a invocat art. 3 și art. 13 din Convenție, dispozițiile constituționale privind protecția demnității umane și accesul la justiție, precum și art. 473⁴ alin. (6) din Codul de procedură penală, în redacția care prevede expres posibilitatea persoanelor condamnate la detenție pe viață de a înainta o acțiune civilă. A făcut trimitere și la nota informativă oficială privind modificarea mecanismului compensatoriu, potrivit căreia particularitățile detențiunii pe viață justifică existența unei căi civile efective pentru despăgubire.

6. Cu privire la cuantum, reclamantul a raportat inițial cele 3.754 de zile la suma de 100 lei pentru fiecare zi, echivalentul a două unități convenționale. A invocat durata încălcării, efectul cumulativ al condițiilor constatate și necesitatea unei compensații care să ofere satisfacție pentru atingerea adusă demnității sale.

7. Prin cererea din 23 iunie 2026, reprezentantul reclamantului a solicitat anexarea avizului aferent trimiterii poștale nr. *****, în susținerea expedierii cererii de chemare în judecată la 13 februarie 2026. A combătut excepția de tardivitate și a cerut examinarea cauzei în lipsa reclamantului și a reprezentantului său, cu remiterea hotărârii la adresa electronică indicată.

8. Prin pledoaria scrisă din 26 octombrie 2026, depusă în termenul acordat pentru prezentarea concluziilor, avocatul ***** a precizat că se solicită suma de 375.200 lei cu titlu de despăgubire suplimentară, după deducerea celor 200 lei acordați anterior, și 250 lei cheltuieli de judecată. Reducerea cuantumului a fost făcută în limitele împuternicirii exprese acordate prin mandat pentru micșorarea pretențiilor.

9. În această pledoarie, reclamantul a invocat suplimentar excluderea altor instrumente de reducere a pedepsei din calculul pragului prevăzut de art. 91 alin. (5) din Codul penal în redacția actuală. A susținut că Decizia Curții Constituționale nr. 19 din 15 februarie 2022 trebuie raportată la cadrul normativ existent la adoptarea ei și că simpla existență a creditului nu demonstrează repararea integrală a prejudiciului. A precizat că nu solicită anularea încheierii din 2022, ci completarea reparației, că suma zilnică invocată este un reper, fără a reprezenta un tarif obligatoriu, și a cerut examinarea expresă a argumentelor întemeiate pe art. 3 și art. 13 din Convenție.

10. Prin referința din 3 iunie 2026, Ministerul Justiției a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. Pârâtul a recunoscut existența încheierii din 19 iulie 2022 și constatarea detenției în condiții necorespunzătoare pentru 3.754 de zile, dar a susținut că prejudiciul a fost deja compensat prin recunoașterea celor 374 de zile drept executate efectiv și prin acordarea sumei de 200 lei pentru cele patru zile rămase.

11. Ministerul a invocat inadmisibilitatea dublei compensări a aceluiași prejudiciu și faptul că reclamantul nu a demonstrat existența unui prejudiciu suplimentar față de cel examinat anterior. A arătat că mecanismul prevăzut de art. 473²–473⁴ din Codul de procedură penală reglementează repararea încălcărilor condițiilor de detenție, iar acordarea unei despăgubiri civile nu poate ignora măsurile deja dispuse.

12. Pârâtul a contestat și cuantumul solicitat, apreciindu-l ca disproporționat. A susținut că instanța trebuie să țină cont de natura și intensitatea suferințelor, de durata detenției, de practica națională și de nivelul de trai, fără a acorda automat suma maximă de două unități convenționale pentru fiecare zi. În sprijinul obiecției privind proba prejudiciului, a invocat Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 9 octombrie 2006.

13. Prin demersul separat din 3 iunie 2026, Ministerul Justiției a invocat excepția de tardivitate, raportând termenul de trei ani la data deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2023 și considerând că acțiunea a fost depusă la 23 februarie 2026. În ședința din 23 iunie 2026, după prezentarea dovezii expedierii prin poștă, reprezentantul pârâtului a acceptat trecerea la examinarea fondului.

14. Potrivit procesului-verbal din 23 iunie 2026, în ședință a participat reprezentantul Ministerului Justiției, *****. Reclamantul Negru Mihail și reprezentantul său, avocatul *****, nu s-au prezentat, fiind formulată cererea expresă de examinare în lipsă. Reprezentantul pârâtului nu s-a opus acestei modalități de examinare și a solicitat respingerea acțiunii pe fond, susținând obiecțiile din referință.

15. În aceeași ședință au fost cercetate înscrisurile, nu au fost solicitate suplimiri, iar instanța a dispus finisarea examinării cauzei în fond, acordând participanților termen până la 28 octombrie 2026, ora 11:30, pentru prezentarea pledoariilor scrise. Reprezentantului pârâtului prezent i-a fost adus la cunoștință acest termen. Reclamantul a depus pledoaria la 26 octombrie 2026.

16. La examinarea finală, participanții la proces au lipsit. Având în vedere cererea de judecare în lipsă formulată de reclamant, participarea reprezentantului pârâtului la ședința din 23 iunie 2026, aducerea la cunoștința acestuia a termenului pentru pledoariile scrise și posibilitatea efectivă oferită ambelor părți de a-și prezenta poziția și probele, instanța a examinat cauza în temeiul art. 206 alin. (1), (3) și (5) din Codul de procedură civilă. Absența participanților nu a fost apreciată ca recunoaștere a pretențiilor sau a obiecțiilor, acestea fiind verificate pe baza înscrisurilor și a argumentelor formulate în contradictoriu.

Aprecierea instanței

17. Examinând cererea de chemare în judecată în limitele pretențiilor precizate, referința, pledoaria și înscrisurile cercetate, instanța ajunge la concluzia admiterii parțiale a acțiunii. Obiectul litigiului îl constituie necesitatea și întinderea unei despăgubiri bănești suplimentare pentru încălcarea deja constatată, în raport cu efectul reparației acordate anterior.

18. În conformitate cu art. 118 și art. 130 din Codul de procedură civilă, fiecare parte dovedește circumstanțele pe care își întemeiază pretențiile și obiecțiile, iar probele sunt apreciate în ansamblu, fără o valoare prestabilită în afara cazurilor prevăzute de lege. În sensul art. 239 și art. 240 din același cod, soluția se întemeiază pe circumstanțele și probele examinate, pe calificarea juridică a raportului litigios și pe cerințele efectiv deduse judecății.

19. Obiecția inițială a pârâtului pornea de la premisa că acțiunea ar fi fost depusă la 23 februarie 2026. Înscrisurile referitoare la expedierea poștală, coroborate cu ștampila de intrare de pe cerere și cu fișa de repartizare, disting însă trei momente: expedierea la 13 februarie 2026, primirea în instanță la 18 februarie 2026 și repartizarea la 23 februarie 2026. Data repartizării nu poate înlocui data îndeplinirii actului de sesizare.

20. Art. 112 alin. (3) din Codul de procedură civilă recunoaște îndeplinirea în termen a actului transmis prin poștă înainte de expirarea ultimei zile. Chiar raportând analiza la termenul și la momentul inițial invocate de Ministerul Justiției, cererea a fost expediată la 13 februarie 2026, în ultima zi indicată de însuși pârâtul, astfel încât premisa factuală a excepției nu se confirmă.

21. Această împrejurare a fost pusă în discuție la 23 iunie 2026, când reprezentantul pârâtului a acceptat continuarea examinării pe fond, iar instanța a luat act de poziția exprimată. Prin urmare, tardivitatea invocată în condițiile art. 186¹ din Codul de procedură civilă nu constituie un temei de respingere a cererii. Concluzia privește obiecția concret formulată și nu presupune calificarea acțiunii ca fiind întemeiată pe Legea nr. 87/2011, întrucât litigiul nu are ca obiect durata excesivă a procedurilor judiciare sau a executării unei hotărâri.

22. Din încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 19 iulie 2022 rezultă că Negru Mihail a fost condamnat prin sentința din 14 iunie 1999 a Tribunalului Chișinău, în baza Codului penal din 1961, la detențiune pe viață. În termenul executării a fost inclusă perioada arestului preventiv începând cu 21 decembrie 1998. Natura pedepsei nu este contestată de părți și este relevantă pentru aprecierea efectului creditului compensatoriu.

23. Prin dispozitivul aceleiași încheieri s-a constatat că reclamantul a fost deținut în Penitenciarul nr. 17–Rezina, în perioada 21 iunie 2001–1 octombrie 2011, timp de 3.754 de zile, în condiții contrare art. 3 din Convenție. Instanța penală a analizat spațiul personal, condițiile sanitare și

de igienă, aerisirea, alimentația și accesul la apă, apreciind efectele lor cumulative și durata, și a reținut depășirea nivelului inevitabil de suferință inerent detenției.

24. Această constatare a fost menținută prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2023, care a respins ca nefondat recursul reprezentantului Penitenciarului nr. 17–Rezina. Ministerul Justiției recunoaște în propria referință atât existența încălcării constatate, cât și intervalul de 3.754 de zile. În aceste condiții, înscrisurile judiciare, coroborate cu pozițiile părților, constituie o bază suficientă pentru reținerea încălcării în prezenta cauză, fără a rejudeca plângerea penală și fără a extinde constatarea asupra altor perioade.

25. În special, prezenta hotărâre nu include perioada din Penitenciarul nr. 13–Chișinău și nici detenția în Penitenciarul nr. 17–Rezina după 1 octombrie 2011, pentru care încheierea anterioară a dispus alte soluții. Nu este supusă examinării nici legalitatea condamnării reclamantului sau a menținerii sale în detenție.

26. Art. 3 din Convenție prevede: *„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”* Protecția are caracter absolut, iar condamnarea pe viață nu diminuează dreptul persoanei la condiții compatibile cu demnitatea umană. În coroborare cu art. 4 și art. 24 alin. (2) din Constituție, această normă impune asigurarea unei protecții efective, inclusiv a unei reparații pentru încălcările deja produse.

27. În cauza Shishanov c. Republicii Moldova, nr. 11353/06, hotărârea din 15 septembrie 2015, § 135, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că stabilirea incompatibilității condițiilor de detenție cu art. 3 creează, prin ea însăși, o prezumție puternică de prejudiciu moral. Obiecția pârâtului privind necesitatea unor probe distincte ale suferinței nu poate înlătura această prezumție prin simpla invocare a regulii generale a sarcinii probei. Nu este necesar un diagnostic medical separat pentru a recunoaște suferința inerentă condițiilor deja constatate; consecințe individuale suplimentare ar avea relevanță pentru o eventuală majorare a despăgubirii.

28. Problema dacă prejudiciul a fost reparat integral este distinctă de existența sa. Reclamantul nu solicită despăgubirea unei alte perioade sau a unei noi atingeri nepatrimoniale, ci susține insuficiența reparației pentru încălcarea stabilită. Din acest motiv, lipsa dovezii unui prejudiciu nou nu soluționează, prin ea însăși, litigiul. Instanța trebuie să aprecieze beneficiile deja acordate și partea suferinței pentru care se impune completarea reparației.

29. Art. 473⁴ alin. (6) din Codul de procedură penală, în redacția Legii nr. 245 din 31 iulie 2023, în vigoare din 22 august 2023, prevede că persoanele condamnate la detenție pe viață *„nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă”*. Norma consacră expres calea civilă de reparare pentru această categorie de persoane. Ea nu instituie o despăgubire automată și nu permite ignorarea redresării obținute anterior.

30. Această calificare este concordantă cu Decizia Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2026, dosarul nr. 2ra-938/24, Galina Enachi, §§ 55–61, care distinge mecanismul de executare a pedepsei de acțiunea civilă în repararea prejudiciului și impune examinarea cererii în forma în care a fost formulată și față de pârâtul ales. Considerentele respective privesc accesul la examinarea civilă și nu soluționează, prin ele însele, problema cumulului reparațiilor, care trebuie apreciată separat pe fond.

31. Obligația statului de a repara încălcarea art. 3, examinată în coroborare cu art. 13 din Convenție, constituie temeiul protecției pentru întregul interval litigios. Pentru partea perioadei ulterioară intrării în vigoare a Codului civil din 2002, la 12 iunie 2003, sunt relevante și art. 1422–1423 în redacția aplicabilă faptelor. Art. 1422 alin. (1) permite obligarea persoanei responsabile *„la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc”*, iar art.

1423 leagă individualizarea de gravitatea suferințelor, circumstanțele încălcării și aptitudinea compensației de a oferi satisfacție.

32. Instanța nu aplică retroactiv art. 1422 pentru a institui o răspundere civilă nouă pentru intervalul anterior datei de 12 iunie 2003 și nici art. 2036–2037, în numerotarea rezultată din modernizarea Codului civil, exclusiv pentru că judecata are loc în anul 2026. Pentru întreaga perioadă, încălcarea dreptului protejat de Convenție este deja stabilită, iar acțiunea actuală valorifică remediul civil prevăzut expres pentru asigurarea unei redresări efective. Criteriile civile de individualizare sunt utilizate în concordanță cu această obligație convențională și cu regulile aplicării legii în timp.

33. Argumentul determinant al Ministerului Justiției privește reparația stabilită irevocabil în anul 2022. Prin încheierea din 19 iulie 2022 au fost recunoscute 374 de zile drept termen executat efectiv și au fost acordați 200 lei pentru patru zile. Solicitarea despăgubirii bănești pentru partea principală a perioadei a fost respinsă, remediul aplicat fiind apreciat ca adecvat și suficient. La soluționarea prezentei cereri, instanța are în vedere atât măsurile acordate, cât și această apreciere a suficienței.

34. Din motivarea încheierii rezultă că refuzul despăgubirii bănești pentru partea principală a perioadei s-a întemeiat pe art. 473⁴ alin. (4) din Codul de procedură penală, care opera cu reducerea pedepsei. Aprecierea suficienței privea efectul compensator atribuit creditului în cadrul normativ de atunci. Prezenta instanță respectă caracterul irevocabil al soluției și examinează pretenția suplimentară fără a modifica măsurile stabilite prin încheiere.

35. Consacrarea expresă a căii civile prin art. 473⁴ alin. (6) din Codul de procedură penală permite examinarea pretenției, dar nu rezolvă, prin ea însăși, obiecția potrivit căreia prejudiciul ar fi fost deja compensat. Instanța apreciază această obiecție distinct, prin raportare la natura și întinderea avantajului juridic păstrat reclamantului, la efectele reglementărilor ulterioare și la cerința unei redresări efective. Simpla nemulțumire față de reparația anterioară nu constituie temeiul completării ei.

36. Legea nr. 245/2023 nu anulează vechile încheieri și nu creează, prin simpla intrare în vigoare, un drept la o a doua reparație integrală. De asemenea, diferența dintre autoritatea penitenciară participantă la procedura anterioară și Ministerul Justiției, pârât în prezenta cauză, nu este, prin ea însăși, temeiul admiterii. Distincția relevantă privește evaluarea actuală a efectului compensator și partea de prejudiciu rămasă de reparat, cu respectarea deplină a drepturilor deja recunoscute.

37. Încheierea din 19 iulie 2022 își păstrează efectele atât în privința constatării încălcării, cât și a creditului de 374 de zile și a sumei de 200 lei. În această acțiune, instanța examinează exclusiv componenta bănească suplimentară necesară reparației, cu luarea în considerare a beneficiilor anterioare. Temeiul și întinderea acestei componente rezultă din analiza efectului compensator și a circumstanțelor concrete ale încălcării.

38. În cauza Shishanov, § 137, Curtea Europeană a admis că reducerea pedepsei poate constitui o redresare adecvată dacă este acordată expres pentru încălcarea art. 3 și produce un impact măsurabil asupra pedepsei. Prima cerință este îndeplinită în speță, întrucât încheierea din 2022 leagă explicit creditul de condițiile necorespunzătoare constatate. A doua cerință impune examinarea naturii avantajului juridic, ținând seama că reclamantul execută detențiunea pe viață.

39. În Decizia nr. 19 din 15 februarie 2022, §§ 29–32, Curtea Constituțională a reținut posibilitatea aplicării remediilor compensatorii și persoanelor condamnate la detenție pe viață, inclusiv în contextul verificării condițiilor liberării condiționate. Problema aplicării

concrete a fost lăsată instanțelor ordinare. Decizia nu stabilește însă că orice număr de zile recunoscut ca executat constituie o reparație integrală pentru orice încălcare și nu evaluează situația individuală a reclamantului din prezenta cauză.

40. Instanța are în vedere și art. 473⁴ alin. (10) din Codul de procedură penală, introdus prin Legea nr. 245/2023, care califică pedeapsa redusă ca efectiv executată. Această normă confirmă valoarea juridică a creditelor în condițiile legii, dar nu transformă, prin ea însăși, detențiunea pe viață într-o pedeapsă cu termen determinat. Regimul concret al liberării trebuie verificat împreună cu normele penale aplicabile în timp.

41. Întrucât reclamantul a fost condamnat în anul 1999 potrivit Codului penal din 1961, nu poate fi ignorat regimul de 25 de ani prevăzut de art. 51 alin. (7) din acel cod. Decizia Curții Constituționale nr. 35 din 30 martie 2021, §§ 24–33, confirmă că identificarea legii penale mai favorabile, în condițiile art. 10 și art. 10¹ din Codul penal, revine instanțelor. Nu este întemeiată, așadar, teza potrivit căreia simpla condamnare pe viață ar exclude orice valorificare juridică a celor 374 de zile.

42. Raportat la data de 21 decembrie 1998, consemnată în încheierea penală ca început al perioadei privative de libertate incluse în executare, pragul calendaristic de 25 de ani corespunde datei de 21 decembrie 2023. Luarea în calcul a creditului de 374 de zile la îndeplinirea acestui prag ar devansa condiția temporală la 12 decembrie 2022. Calculul evidențiază utilitatea posibilă a creditului încă în cadrul normativ anterior, fără a constata îndeplinirea celorlalte condiții ale liberării și fără a substitui instanța competentă în materia executării.

43. Chiar acceptând, în favoarea obiecției pârâtului, valorificarea integrală a creditului pentru îndeplinirea anticipată a condiției temporale, avantajul astfel recunoscut privește accesul mai devreme la examinarea liberării. Valoarea sa juridică există independent de rezultatul acelei examinări și nu ar fi înlăturată prin simpla neutilizare a posibilității. Instanța ia în considerare acest avantaj la aprecierea ansamblului reparației.

44. În cazul unei pedepse cu termen determinat, reducerea operează asupra duratei care rămâne de executat. În cazul reclamantului, utilitatea examinată privește îndeplinirea condiției temporale pentru liberare, rezultatul evaluării judiciare rămânând supus celorlalte cerințe legale. Diferența dintre aceste efecte este relevantă pentru aprecierea suficienței reparației, fără a diminua valoarea juridică a creditului recunoscut.

45. Evoluția legislativă ulterioară confirmă necesitatea unei asemenea distincții. Prin Legea nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024, pragul art. 91 alin. (5) a fost redus la 25 de ani și a fost prevăzută posibilitatea înlocuirii părții neexecutate în condițiile art. 92 alin. (3¹). Prin Legea nr. 255 din 10 iulie 2025, în vigoare din 6 august 2025, aceste texte au fost modificate prin stabilirea pragului de 30 de ani și excluderea, în regimul astfel instituit, a compensării privilegiate a zilelor de muncă și a altor instrumente de reducere a pedepsei.

46. Instanța nu deduce din Legea nr. 255/2025 anularea retroactivă a creditului și nici dispariția unui avantaj de eligibilitate pe care acesta îl putea produce anterior. De asemenea, nu stabilește în această cauză civilă legea care va guverna soluționarea unei cereri de liberare sau de înlocuire a părții neexecutate. Constată însă că succesiunea reglementărilor nu permite echivalarea automată a creditului, prin simpla sa existență, **cu o scurtare certă și necondiționată a detenției reclamantului**.

47. Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 24 iulie 2025 privește regimul amnistierii persoanelor condamnate pe viață. Referirea de la § 109 la celelalte mecanisme de atenuare a pedepsei descrie cadrul existent atunci, fără a determina efectul compensator al creditului

acordat reclamantului. Aplicarea unor mecanisme de atenuare presupune îndeplinirea condițiilor lor proprii și nu stabilește, prin simpla posibilitate de a le utiliza, întinderea reparației pentru condițiile de detenție.

48. Materialele explicative ale Legii nr. 245/2023, invocate de reclamant, disting la rândul lor aceste funcții. La punctele 9 și 10 din compartimentul referitor la executarea hotărârilor, nota informativă oficială explică atât calea civilă pentru persoanele condamnate pe viață, cât și utilitatea calificării creditelor ca efectiv executate în contextul art. 91 și art. 92 din Codul penal. Acest material oferă un reper de interpretare a reformei, dar nu reglementează suplimentarea reparațiilor stabilite anterior și nu înlocuiește evaluarea individuală impusă de normele incidente.

49. În cauza Draniceru c. Republicii Moldova, nr. 31975/15, decizia din 12 februarie 2019, § 38, Curtea Europeană a acceptat principiul compensării prin reducerea pedepsei, inclusiv în proporție de o zi pentru zece zile petrecute în condiții necorespunzătoare, în legătură cu efectul de accelerare a eliberării. La § 41 a păstrat însă controlul asupra eficienței remediului în lumina aplicării și executării sale. Aceste considerente nu instituie o prezumție absolută că o reducere este suficientă indiferent de natura pedepsei și de avantajul juridic pe care îl produce.

50. În speță, instanța apreciază împreună durata de 3.754 de zile, efectul cumulativ al condițiilor materiale constatate și întinderea avantajului conferit de credit. Chiar în ipoteza valorificării integrale a acestuia pentru îndeplinirea anticipată a pragului de 25 de ani, beneficiul privește accesul la examinarea liberării, fără a determina o perioadă concretă cu care detenția încetează mai devreme. În aceste circumstanțe, constatarea încălcării, creditul și suma de 200 lei nu oferă, în ansamblu, o satisfacție suficientă pentru suferința produsă pe parcursul a peste zece ani. Concluzia privește situația reclamantului și nu instituie o regulă generală de insuficiență a anticipării eligibilității.

51. Această apreciere rezultă din natura și întinderea măsurilor deja acordate, raportate la normele incidente. Ea nu este dedusă din continuarea detenției și nu presupune că pârâtul ar trebui să demonstreze eliberarea efectivă a reclamantului. Stabilirea componentei bănești se poate face fără anticiparea soluției asupra unei cereri de liberare.

52. Obiecția dublei compensări impune includerea tuturor beneficiilor anterioare în aprecierea reparației. Instanța recunoaște avantajul juridic privind îndeplinirea anticipată a condiției temporale și îl păstrează în această evaluare. Pentru motivele expuse, acel avantaj nu acoperă însă integral prejudiciul din prezenta cauză, astfel încât acordarea unei componente bănești suplimentare, individualizate în raport cu redresarea deja obținută, este justificată.

53. La stabilirea sumei, instanța ține seama de natura dreptului lezat, de durata deosebit de mare a încălcării, de ansamblul condițiilor materiale reținute în încheierea penală și de necesitatea unei satisfacții bănești efective. În același timp, sunt luate în considerare recunoașterea judiciară anterioară, creditul de 374 de zile cu valoarea de eligibilitate analizată și suma de 200 lei deja acordată. Reparația nu are caracter punitiv și nu urmărește sancționarea suplimentară a statului.

54. Nivelul de 100 lei pentru fiecare zi, solicitat de reclamant ca reper al evaluării, trebuie verificat în raport cu circumstanțele concrete și cu reparația anterioară. Art. 473⁴ alin. (5) și alin. (5¹) din Codul de procedură penală reglementează ipoteze specifice ale mecanismului penal și folosesc un cuantum de până la două unități convenționale. Formularea nu consacră o creanță civilă fixă de 100 lei pe zi pentru orice persoană și orice situație, aspect recunoscut

și în pledoaria finală. Caracterul absolut al art. 3 nu înlătură obligația instanței de a individualiza despăgubirea și de a ține cont de reparațiile anterioare.

55. În Draniceru, §§ 39–40, Curtea Europeană admite că despăgubirile interne pot fi inferioare celor acordate de ea dacă rămân rezonabile și sunt stabilite prin decizii pronunțate cu celeritate, motivate și executate prompt. Lipsa unui prag inferior obligatoriu în legislația moldovenească nu înlătură obligația instanței de a explica de ce nivelul ales oferă o satisfacție adecvată. Cuantumul este rezultatul evaluării împrejurărilor concrete și a ansamblului reparației.

56. În evaluarea componentei pecuniare, suma de 50 lei pentru fiecare zi constituie un reper rezonabil în speță. El are un punct de sprijin chiar în încheierea din 19 iulie 2022, care a evaluat cele patru zile rămase la 200 lei. Preluarea acestui reper nu reprezintă extinderea automată a unui tarif, ci un element de coerență a individualizării, verificat împreună cu durata, severitatea condițiilor și redresarea nepecuniară deja acordată.

57. Un asemenea ordin de mărime se regăsește și în practica națională. Încheierea Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2026, dosarul nr. 1cs-47/26, Anatolii Jurcov, §§ 4–5, consemnează acordarea, prin încheierea din 17 iulie 2020, a 99.400 lei pentru 1.988 de zile, soluție menținută în recurs la 5 aprilie 2021. Încheierea CSJ soluționează un conflict de competență; este avută în vedere doar pentru datele practicii pe care le consemnează, fără a-i atribui instituirea unui tarif obligatoriu sau soluționarea problemei reparației suplimentare.

58. În cauza Dmitri Gaidarji, dosarul nr. 2ra-1479/22, încheierea CSJ din 25 ianuarie 2023 consemnează menținerea în apel a despăgubirii de 190.000 lei pentru condiții contrare art. 3 în perioada 8 noiembrie 2013–31 octombrie 2018 și declară recursul Ministerului Justiției inadmisibil. Speța nu este identică: nu rezultă acordarea unui credit compensatoriu anterior pentru același interval. Ea servește drept reper general de proporționalitate, iar diferența dintre situații justifică aprecierea distinctă a componentei bănești din prezenta cauză, alături de creditul păstrat reclamantului.

59. Prin raportare la aceste elemente, instanța stabilește componenta bănească a reparației la 187.700 lei, incluzând cei 200 lei acordați anterior. Cuantumul exprimă satisfacția pecuniară apreciată ca necesară alături de creditul de executare și de recunoașterea judiciară a încălcării. El nu reprezintă o evaluare exclusiv monetară a întregului prejudiciu, făcută fără luarea în considerare a celorlalte forme de redresare.

60. Verificarea aritmetică a reperului este următoarea: 3.754 de zile × 50 lei = 187.700 lei. Din această componentă se scad cei 200 lei stabiliți prin încheierea anterioară, astfel încât despăgubirea suplimentară datorată este de 187.500 lei. Deducerea operează pentru că suma de 200 lei a fost deja acordată printr-un act executoriu, fără a fi necesară stabilirea, în prezentul litigiu, a achitării ei efective și fără a o acorda pentru a doua oară.

61. Reperul de 50 lei pentru fiecare zi este utilizat la individualizarea componentei pecuniare după aprecierea duratei și gravității încălcării, precum și a măsurilor acordate anterior. Instanța nu convertește în bani creditul de 374 de zile, ci stabilește suma necesară completării reparației, alături de avantajul juridic păstrat reclamantului.

62. Durata încălcării exclude o despăgubire pur simbolică, dar evaluarea trebuie să cuprindă ansamblul redresării, inclusiv creditul de 374 de zile și suma acordată anterior. În această apreciere globală, instanța consideră că despăgubirea suplimentară de 187.500 lei oferă o satisfacție pecuniară rezonabilă și că diferența până la 375.200 lei nu se justifică prin împrejurările reținute. Respingerea diferenței privește întinderea reparației și nu diminuează constatarea încălcării sau prezumția prejudiciului moral.

63. Potrivit art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, partea care a avut câștig de cauză poate obține, la cerere, compensarea cheltuielilor de judecată, cu respectarea regulii proporționalității în cazul admiterii parțiale. În speță, nota de plată nr. 00128670957573 și bonul de plată din 12 februarie 2026 confirmă achitarea sumei de 250 lei cu titlu de taxă de stat pentru cererea de chemare în judecată. Nu este vorba despre o taxă de timbru și nu sunt solicitate alte cheltuieli individualizate prin probe.

64. Taxa pentru pretenția de reparare a prejudiciului moral are caracter fix, potrivit pct. 1.9 din anexa nr. 1 la Legea taxei de stat nr. 213/2023, și nu se calculează procentual din valoarea despăgubirii cerute. Caracterul nepatrimonial al acestei pretenții, în sensul taxării, este confirmat și în Decizia CSJ din 15 ianuarie 2025, dosarul nr. 2r-412/24, §§ 32–34. Admiterea pretenției sub aspectul dreptului la reparație, cu individualizarea unei sume mai mici, nu modifică taxa fixă necesară sesizării instanței.

65. Prin urmare, instanța dispune compensarea integrală a sumei de 250 lei. Regula proporționalității se raportează aici la pretenția nepatrimonială admisă, pentru care aceeași taxă era datorată indiferent de cuantumul reparației bănești, fără reducerea ei la procentul dintre suma cerută și cea acordată. Distincția dintre taxele procentuale pentru pretenții patrimoniale și taxa fixă aferentă reparării prejudiciului moral se regăsește și în Decizia CSJ din 6 februarie 2019, dosarul nr. 2ra-13/19, în partea referitoare la repartizarea cheltuielilor pentru aceste pretenții.

66. Concluzionând, instanța constată că încălcarea și prejudiciul moral aferent perioadei de 3.754 de zile sunt stabilite, iar măsurile anterioare trebuie respectate și luate în considerare în integralitatea lor. Particularitățile efectului creditului asupra detențiunii pe viață și întinderea suferinței constatate impun completarea reparației prin încasarea sumei de 187.500 lei din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului, precum și compensarea taxei de stat de 250 lei. În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

67. În conformitate cu art. 94, 236, 238–241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Negru Mihail, reprezentat de avocatul *****, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Negru Mihail, IDNP *****, suma de 187 500 (o sută optzeci și șapte de mii cinci sute) lei, cu titlu de despăgubire suplimentară pentru prejudiciul moral cauzat prin deținerea în condiții contrare art. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului în Penitenciarul nr. 17–Rezina, în perioada 21 iunie 2001–1 octombrie 2011.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Negru Mihail suma de 250 (două sute cincizeci) lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,

judecătorul Alexandru Ceban